

Delft in Holland den 22 Jan: 1655

*H*ijn Beer.

W^eldt adigenaach vander 24^e decemb^r. etc.

Ich heb om W^eldt G^r ander heren lieffheeden t^r voldoeg
aundersmaet d^r berende van den Roestest S^r etc. gescre
vvert, niet in een glatz wijf als voordeeden, maar i^ch heb
verscijfde stukjes, met den S^rcax lofle u^st vande
berende afgedrukt, S^r die los gescrewert, & vaste
verscijfde, dat de berende bestade u^st her heden
gebulleveetens a^s vade 100 male alijnde in enige
gesicht s^rijnt als d^r a^s van den gemaal hantg^r, doch
i^ch sondet sic niet van vademelk vond globule
ma^s gelijft d^r d^r ordene van sodanig form als i^ch
voordere gescht feest, dat d^r globule het o^ste sijc
omme redene dat das vast a^s den andern sitt
daer in tegendel d^r globule bloot door den dypen
broesticijf continuell. vooreofft vande S^r d^r ijver.
Ich heb inqelyckre veder op mire gescrewert d^r ledes
van den Roestest S^rax S^r d^r Leyer van den riven-Nis,
voorn, gedrukt, S^r feest deselvigh^r inde bewonder te
bestade u^st sodanig subtile globule, als i^ch gescht heb
ind^r berende geside te feesten.

Ich heb med^r gescrewert den gruyt^r vande Rijt
vande voornoemde voorn, d^r dat den donckel lichen
daer i^ch niet door den hond, maar het selvigh^r gruyt^r
onsticke broekels, heb i^ch los vade gebulle achtige
deltgers daer in geside als off wij by na mit vons
oog d^r gruyt Rijt vande Nis a^s vande vond, S^r ind^r heit
d^r gruytgers ofte draatgers vernaquert.

Ich op W^eldt versoeck veder berent mijne obseruatien
ontrent d^r gesicht s^riebel, S^r feest deselvigh^r bewonder
ende als bij myn voorgaende missus gescrewde, di^cch
heb mi^s in d^r vede den s^riebel over lang^r op gescrewt
S^r d^r draatgers mit den s^riebel van den nadij naed^r u^st
u^st d^r s^riebel na myn vormogen genomen S^r u^st deselvigh^r
draatgers gedrukt off mit d^r naeld gescrewt, d^r s^riebel
vormogen maten, veder mit d^r draatgers gewolt sijc,
veder al s^riebel vormogen maten i^ch veder vormen,
quend^r dat u^st globule bestont, S^r feest och te ge
lyck vormogen dat d^r draatgers vande gesijc
s^riebel, u^st d^r s^riebel genomen sijc, her vree vryl^r
droogden, S^r om dat dese s^riebel vormen soe veel vryl^r
droest daerom noch i^ch dat s^riebel vormgen ma
ten, dit versterkt myn voorgaende imaginatioⁿ.

S. MSS. 160.

so^r vast te horen geyt d^r d^r globule o^s op drig^r
peader a^s malcaudien fadd^r sulcx beeth, op and^r
peader lager d^r globule o^s s^riebel her d^rift
u^sodus den andern.

Ich heb mit bewondering geside d^r groote quantiteit
o^s d^r den her vryl^r tabacq madat, S^r feest
te mermalen van gedroeffd tabacq den her vryl^r

to Vester dat de doorsijns plaatseus die ich geseyt
pees inde vollegheder vande gedroogd gesicht Semire
heuer pees, dat te veerdijndt gheue sijn. Vder inde
dat de vollegheder inde gedroogd Semire voor dato van
het droggen gewest sijn gevrest, & dat den midden
sijn veugel gedroogt, & sijn, & daer inde vratge oer
goed in het droggen tot Samre sijn getrouwde. & alsoe
sich eerst oock myn selue voor vast in
gedroogt, siche eerst oock myn selue als sij gedroogt is,
dat yder volleghert vande Semire als sij gedroogt is,
op de ene deels soet is, & op de ander deels vader
ter geest oft daer, mit doorsijns delyghed is
Vervien, & dat daer door sal hem te geworden soet
menigmael wyl en sticke vande gedroogd Semire
suyder, dat het ons en bijvader gesicht sal geworden. Ach
soet for menigmael ich de gesicht Semire groeter,
sich oock for menigmael eenen vader vader
Want het, geen vader aderhers inde leue comen verandering.

Tobas mij lieff om sien dat de heer Willis mede doode
Was omme de gesicht Semire te observeren. & soe deselb
heer myn observationen admittet. Sijn, ofte deselbige anders
mocht comen te observeren, als ich geseyt pees, Welde
sal mij verlichten soe silex mij mach tecomen, om
myn observation aldan noch den ware vader daer ontdek
te doen.

Ach pees oock getraegt te observeren de gesicht Semire
vande Cabbejans toe & pees tot noch tot niet anders
gesien, als dat deselbigen bestaat niet geobule, myn
voerhouding is deselbigen vader te vermaquende.

Welde schrijft, dat andere leggen dat de gesijds locatien
oock geliken wearden in gesicht Semire van groot gd.
duretselfs sonder microscop met het blote oog
dit wyl ick gaen toestaen, als de Semire gedroogt
sijn, als ich voordelen geseyt pees, maar dattet
den volleghert in sond weesde, als sij int oog vast
is, & gedroogt is int liecadie, dat sij kan ich niet
toestaen, & noch vere wiide datmen seyt de sole
liceyt, in den af gesneden Semire gesien te pees,
doel ick men sien voor den groot best en welde best
inde gedroogd Semire want ich Welde en af
heycarding pees gesonden, hauec mede de oeder
locatien mit het oog sien, sonder behulpe van glasen,
sien de vrymodig gesicht vrye sticke oer
dears van dien aen distinet Semire af gesneden
Welde sien weens tot te sien
Welde siet dien goet gesicht gesadt, & mij versocht omme
te obser

125

123

Is obseruende de tabacq. 125
Het Saet vanda's tabacq, & ses ich tot noch toe niet maef-
tic coning vederen.

Ich ses di beaderen vander tabacq bewoondt te bestaet iijt
Saet geweegd d' d'eltegen dat ich geobul'd noemt, gelyc
ander beaderen, dat ich tot noch toe besicftigt ses.

Ich ses den Vodijnc getrouw'd tabacq in vrederade
gelyc, 123 dat water obseruende, & ses ich daer in niet
coninre vaderend, als see velle globul'd dat den
olijactig veden fadden.

Ich ses geobservat di roock vanda's tabacq. 123
gevonden quert dat di roock vriedels bestaet iijt
See Kleyn globul' water. 123 dat desdels globul'd adstouts
in male ander looch off verdringt, & maken alsoo den
dijn wateractig voestig, den ander be-
stout di roock iijt See velle Kleyn globul'd olij-
actig globul'd fadd niet den vaderend, oft
verdringt niet het water. 123 deselvigs globul' olij-
sijn soe Kleyn, dat den grunder Sant conedtig meer als
t' sijn sondert duijdt mire grooter is, als den globul' olij-
actig roock vanda's tabacq. Doch ich sin agende mij den
axl van den Santg. 100 mire grooter, dan den axl van den
globul' olij. Den dooyortis van grootsejt genomen als
ich voordeur mire mire geseyt ses. 123 den vanaudt ich
den Vodijnc tabacq, door wat stark vrye liet ver-
branden, soe verdringt den op drig' plante, den olijactig
globul' den naest het vrye gevrest vande, in den
als tot den lichen, 123 den olij vryded adstouts op di
manie als offader op den plante den dictal olij brennt fadd
geseyt. 123 desdels plante ind soms fadd den drogh gelyc,
dat dus di hysderfitt vanda's tabacq den vryded
sijt fadd geengen, op den ander plante ses ich gesien,
dat di olij vanda's tabacq stene gevreyt den vryded,
als medd dat drig' Vodijng' dijn' vijfden scoot, &
ich oordede dat di olij vanda's roock vanda's tabacq
vele mire vijfden soms gespoten fadder den vanaud
di vast hysderfitt geseyt dii di globul' olij op drig'
plante den male ander fadd den dictal vryde, op ander
plante lager di globul' olij s'vanalt den dictal
meddus den ander.

Ich ses niet veroudring gesien di groots quantitatis
olij dii den der den Vodijnc tabacq madat, & ses
te mire malen van getrouw'd tabacq den Kleyn

to Vester dat ds doorschijnende plaatges die ich gescht
gees in de volleeder vande gedroegd gesicht den
heden goed, dat te beoijende gebeue sijn. Vandaen inde
dat ds volleeder in de gedroegd den vader voor dato ba
het droggen geweet sijn geveldest. En dat den merchedel
hie wel dwoelt sijn hier. En dat inde draatqde over
hie wel dwoelt sijn hier.

Stricklyd genouw dat soos groot niet of wees, dat
het een gedijtgaer tarens coude bedetden, en ses soos
de heden stricklyd tabacq door het wijnde laken
verbranden. En ds rooch der na altemale gewan
gde, en ses in dat voorverlaed sijn vaders -
quantiteit tabacq, soos velle gloeile oly gedaen,
dat het so gheen den conde duijdet admount, dit
sal velen vreden dincden, en ongedeoffelyck -
soijden en ten vader ieh selen verstandijd in alre
hede vader genouw, ich sondet het mude niet coude
ademende.

En voor verlaed sijn vader genadet vaders
tabacq, en vader niet het heden gedijst legers
act queit sijn vader. Dit is dan teghien dat
ich tot des tijt inde tabacq ses coude verbranden.
Ach ses vaders malen gescreven dat sal xste
din ick alvoren mit weate faddes en smidde gelykt,
En dan het weate vader slachdes weegs verstande
doch ses daer in soos vader by sonder xijpdes sij del
gedaen, dat ick daer en gheen staet en ses
coude maken. Ende gedrekeerde dat myn my
voeder felst traesten vaders to maken, dat
vanderghen den ijde gvanne faddes, din well dicht
en vast als allen eantre weas gesloten, en van
binende in sijn gesloten folte faddes en gedijtgaer bus,
voeder, en dat vanderghen dit gedijtgaer bus
quan off coude admontden, dat alvau ds gvanne
adre stricken soude coude sij springen, den als off
daer den quantiteit konijt in faddes gevrest. En dat
omme ds merueweldige deelt geset din en gedijtgaer bus
voeder soude coude coude maken. En ds groot platt din
ds deelt geset van voeder soude faddes. Ach ses omme
hier den vrouwe af te merue, myn seluen lateren berijde
den glasje na myn gedagster, door het wijnde well
vast gesloten. En diens liefamelyck groote off folte
weas, ontvindt ds folte van den vingerloot, en
vlecke geaegs weas gesloten en gedijtgaer bus voeder
en ick ses dit voeder van vijtduen adre het glas door
den straetgaer vaders aengestoken. Dit glas hervolgh
mit onstukken, madt het bleff in sijn gefel. En ds
salxste, bonskoe, en weale vader ghijd door het
geleed glas. Ach ses ander male diergelyck glas ge
nommen vader in dat ick toere gedijtgaer bus voeder
saddes gevreden. En het selios voeder aengestoken is ingelyct
het

het geaerj gesel gheleven / Ich fse ter verdien alle dien
 gelijcas geaerj genomen / I fse dat dachinne g deis gerdijn
 Agnes binne oeder gedaden / Ghet noeder als woeder
 anstendende is mede het geaerj gesel gheleven
 Mijn gedachten sijn diec doch te gelijca ghevest —
 om nu dus de deder wands salxter / Is te beter
 te comen sien / & ich fse sier vreder ghevouen dat de
 salxter, hecwe / G hontschool, had van der ander
 vri Alexander, & dat de salxter, hem dacht in onghe-
 loofflyke rede her keijns dacht gheis, dat ich niet
 door gheen voor gheoude oordene li sien / & bower int
 geas waard enig her wedijngt laung xijpids dat ich
 oordene / Verwoerdacht li sijn, door de wedijngt —
 vocht iedijt din int geas was ghevest, & du niet
 het aengader van het bischoode / Sich na bower in het
 geaerj faddi begeden, weecas vocht iedijt sij faddi
 verdomt niet enig dacht gheis salxter, dus dat
 verwas verwoerd, door de vocht iedijt waard ghe molte
 & anstouts vreder in xijpids Alexander veranderd
 & hecwe had sij op verwoerde dacht li der ander
 geset / Dethoelde sijden als oep by der andere li leggen,
 & hontschool lach oock op verwoerde dacht den overwoede
 bij den anderden, & alder des quijnt gheis bischoode
 begaff hem de salxter etc. dacht in de vroeg
 verwoede, & stonts hontschool, als off het verwoerde faddi ghevest
 dat ander op den fiet ghe-woerde. Ich fse ten veranderde
 in den wile redijnde gheijt den groot gheijt gheis bischoode
 gesloten, & dit aden brant te staden, hongf het geaerj
 onstucken, & gaff hontschool sijden slach, als off ander
 den lach onstooke faddi gheest / G de stichten hongfden
 in onijn adigelijck, & ich lees verijflicch als myn gesicht
 doch ich faddi het geluek / dat ik vroor din adout mae
 wijl sijt aden onij oogen / dat oso ijde hoeden bleis
 den voot rechijde was, din der anderden daghes vroede
 vrege waard. & dit fe adout din off myn dethoelde
 observation verhelder navolger.
 Ich fse in toee verwoerde antwarden de gesier de scorpioni
 oeden int groot gheijcident, door microscop / &
 vreder in dat sij ds angels wands. Scorpioni oeden so
 scarp & spits faddi gheijcident, want als off dethoelde
 tot gheen ander geijde & was ghefaxde, als onme
 li staden, ich fse verwoerde antwarden scorpioni oeden
 din fse myt stiel li coox verhelder ghevest
 gheest / gheoverweert. & bewonder in rechts dat
 ander leggen off tejcaender des angel her scarp &
 scher sit ich, aden alle din ich gesichtsicht fles, din
 angel bot, & aden het mytster sijnd een gheghe
 fse

13 Vorder dat ds doorteynende olaetgids dij ich geseyt
pees in de vollegheder vande g'droegd's geticht Schuyler
hetien feest, daer't veerdijndael geene sijn. Ut daer med
dat ds vollegheder in d' g'droegd's Schuyler voor dato ba
get droegen geweet sijn gevleest, & dat die mervuldels
hie veer al droegd's sijn. D' daer in d' draatgids ove

14 Hier imaginere ik mij dat ds Stede vande Sofordi
oende, niet doodlyke h'weare, maar dat d'elke in de
ds Stede li gelijcke drie fijne oft' Woestigheid
niet sijn stadt off angel, ind' vande vader
dat dit fijne oft' Woestigheit doodlyke weas.
Ich ses antt der Seele kerken enig tangege, ds angels
vande Sofordi oende gewat, & ds angel der Weijnd
gedreven door een weelcaer driekeurs, der Weijnd
nat niet het myt der vande vader angel quam des bog
tig' Materni obserwende, daer' ich dat deswegens
bestout niet Seele velle weitt lootgids, so dat
ds Materni door de mervuldige lootgids blykt,
malle uit soeken, ds Woestigheit onat dij dij ick
niet ds stadt vande Sofordi oende name, bestout
ist Seele kerken. Dromingst niet door sij
vande lootgids, & ind' Woestigheit Materni dij ick
niet het Lyf nam, daer' vande vader melder
lootgids in, Mijn woordeinde is als ick vande
Sofordi oende kan blyken, ds Woestigheit vader
vande vader te obserwende.
Mijn Seele dit ist gelijc etc. ind' weas onder
Mycard Antonij Landerloock.

1000000. menschen, & so wij vast staen, dat in dit landt 1330
vandaer tot de menschen so dicht bij den anden woonen als in Delft
daar niet te contrair onmogelych so bedoort van woonen

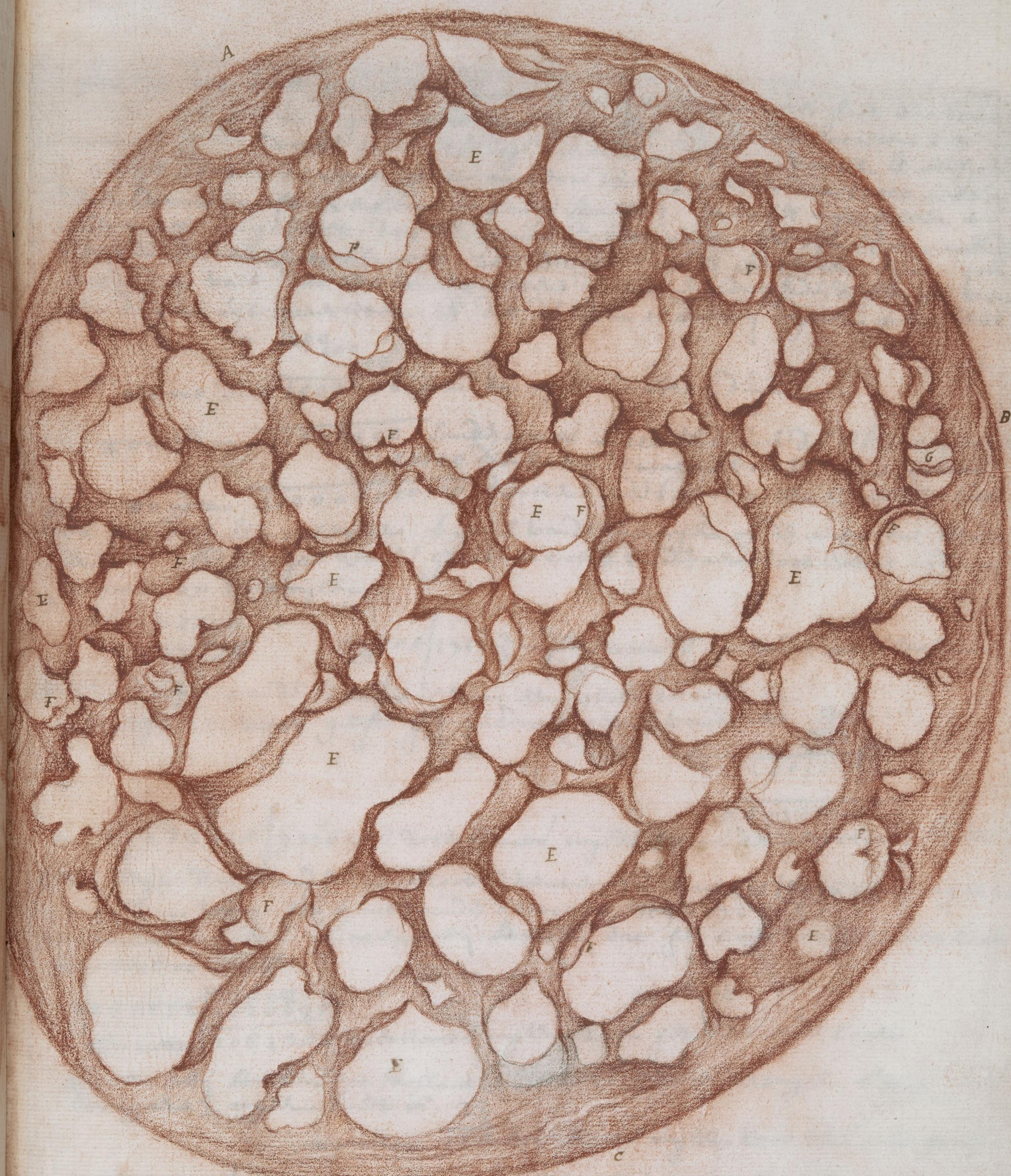
13305. maal groter dan dit landt dan Delft
1000000

comt dan 13305000000. menschen op den aerteloot.

comt 15000000000. diende indt konig als fidei concordia, dat is
meer dan t'ghe diertien indt konig van den aertelijckheden t'ghe
den menschen op den aerteloot.

door Mons. Leeuwenhoek toe Delft. 1679.

1000000. menschen, & 1000000000. dat in het bedoondt dely
vands ards de menschen 100 dicht bij den ander woonen als in Delft
daer het ter contrair' onmogelych 100 bedoont can wonen.

13305. maal groter dan bedoondt ards dan Delft
1000000

comt dan 13305000000. menschen op den aerteloot.

comt 15000000000. dieren indt hem als fijn hout, dat is
minder dan t'ghe dierkens indt hem van den vallen jaer tot tegen
den mensch op den aertbedien.

door Mons. Leeuwenhoek toe Delft. 1679.

